

Tussentijdse rapportage

NCM september – december 2022

Auteur: Jan Roefs, jan.roefs@mestverwaarding.nl, 06-51013712
Datum: 24 januari 2023
Voor: Donateurs en Raad van Toezicht NCM

I. Algemeen

NCM is het Nederlandse kenniscentrum op het thema mestverwaarding. Met de start van NCM in 2018 heeft Nederland een centraal aanspreekpunt voor dit belangrijke en complexe onderwerp gekregen. Hierdoor komen mensen beter met elkaar in contact, ontstaat er een gezamenlijke kennisbasis en visie en worden betere initiatieven genomen. Hiermee draagt NCM bij aan een sterke en duurzame landbouw in Nederland.

NCM heeft een [raad van toezicht](#) die in 2022 drie keer heeft vergaderd. Op 8 december is het jaarplan voor 2023 besproken en goedgekeurd. Het komend jaar zal naast de inhoudelijke werkzaamheden ook in het teken staan van de taken en de financiering van NCM na 2023.

Ook zijn de statuten en de reglementen van bestuur en raad van toezicht geactualiseerd.

Per 1 oktober is Nicky Kamminga bij NCM in dienst getreden als inhoudelijk specialist. Ze is bereikbaar via nicky.kamminga@mestverwaarding.nl of op 06-53791912.

Naast Nicky werkt Rembert van Noort circa twee dagen in de week voor NCM. Jos de Kleijne heeft besloten te stoppen met zijn werkzaamheden bij ons.

Hieronder licht ik de belangrijkste activiteiten van het afgelopen trimester toe aan de hand van de volgende drie functies van NCM:

- NCM als kenniscentrum
- NCM als aanjager van innovatie
- NCM als ondersteuner van mestverwaarding

II. Taak 1: NCM als kenniscentrum

NCM vergaart en duidt relevante informatie, en hierbij is onze website www.mestverwaarding.nl een belangrijk medium. We plaatsen gemiddeld 10 à 15 artikelen per week met actualiteiten, resultaten uit studies, informatie van bedrijven enz. enz. De website wordt gemiddeld 300 keer per dag bezocht.

Iedere vrijdag verstuurt NCM een nieuwsbrief naar meer dan 1200 geabonneerden. Toen we deze dienst eind 2018 overnamen van Bureau Mestafzet waren dat er 70. Deze informatievoorziening wordt zeer gewaardeerd en tegelijkertijd hebben we zo iedere week contact met deze mensen.

NCM vervult veelvuldig de rol van vraagbaak, waarbij mensen met zeer uiteenlopende achtergronden hun vragen of ideeën kunnen bespreken met ons. We proberen hen te helpen met een antwoord, reflecties, het leggen van contacten en dergelijke. Als NCM leren we hier ook steeds weer van. Meestal gebeurt dit per mail of telefonisch, maar ook hebben we hiervoor in deze periode 26 afspraken gehad.

Naast één-op-één-contacten dragen we zeer frequent bij aan allerlei verschillende projecten, bijeenkomsten, beleidsdiscussies enzovoorts.

Een belangrijke jaarlijkse publicatie van NCM is de '[Inventarisatie en rapportage export en verwerking dierlijke mest](#)'. Op basis van data van RVO, CBS en zelf verzamelde gegevens van alle bekende mestverwerkers en geplande initiatieven brengen we hiermee een helder beeld van de Nederlandse mestbalans, de mestverwerkingsinstallaties, technieken, mestverwerkingsproducten en afzetmarkten. Dit jaar hebben we met zestien van de grootste mestverwerkers gesprekken gevoerd om ook kwalitatief een beter inzicht te krijgen van de sector en hun toekomstvisie.

Een ander voorbeeld van een publicatie is de [discussiepaper](#) over 'biologisch aanzuren van mest', wat een tot nu toe onderbelichte manier is om op eenvoudige wijze de emissies van ammoniak en broeikasgassen uit drijfmest te verminderen. Deze paper hebben we in samenwerking met NMI Agro, Sanovations en het Platform Groen Gas geschreven.

Op 6 oktober hebben we de NCM-dag georganiseerd, een landelijk symposium. Deze bijeenkomst werd door circa 225 mensen bezocht en erg gewaardeerd, vanwege zowel het inhoudelijke programma als de netwerkmogelijkheden.

Het symposium combineerden we met een excursie naar 'Twence Mestverwaarding', de nieuwe en toonaangevende mestverwerkingsinstallatie van Twence die dat weekend werd geopend. In deze fabriek wordt 250.000 ton varkensdrijfmest uit de regio verwerkt tot een stikstof-kaliummeststof voor de akkerbouw in de regio, een fosfaathoudende organische meststof voor de internationale markt, groen gas, foodgrade CO₂ en ammoniakwater voor industriële toepassingen. Het schone water (200.000 ton) wordt teruggegeven aan het oppervlaktewater.

Programma NCM-symposium 6 oktober 2022 Hengelo		
Tijd	Programma	Buissummer Verreken bus
09:00	Ontvangst	
09:15	Welkom	
09:30	Introductie Twence Mestverwaarding	1 - 1,40
09:45	Samenstelling van het NCM-programma	
10:00	Samenstelling van het NCM-programma voor uitvoering van het NCM-programma	
10:15	Insider's tour op verwerking	2 - 1,40
10:30	Mestverwaarding en kringlopen in Twence	
10:45	Paauze met lunch	3 - 1,40
11:00	NL Next Level Mestverwaarding en BMD	4 - 1,40
11:15	Beleiden over LNV-beleiden	5 - 1,40
11:30	Beleiden over LNV-beleiden	6 - 1,40
11:45	Beleiden over LNV-beleiden	7 - 1,40
12:00	Afsluiting met netwerkbeleid	

III. Taak 2: NCM als aanjager van innovatie

Innovatieagenda

In diverse gremia wordt nagedacht over de toekomst van de Nederlandse landbouw, en hier neemt mestverwaarding stevast een prominente plek bij in. Dat is ook logisch omdat mest aan belangrijke beleidsthema's raakt als stikstof, waterkwaliteit, kringlopen, klimaat, bodem, energie, voedsel en economie. Beter omgaan met mest, innovatie dus, is belangrijk om vooruitgang te boeken op deze thema's, en dit staat los van de omvang van de veestapel. Het hebben van een heldere visie, aan samenwerking en om aan de slag te kunnen is daarom belangrijk, hoe lastig dit ook is in deze complexe en politiek beladen wereld.

Als NCM leveren we graag onze bijdrage op plekken waar hier aan wordt gewerkt. De afgelopen maanden waren belangrijke voorbeelden de Uitvoeringsagenda Mest van Provincie Noord-Brabant, de samenwerking tussen de zes zandprovincies op het thema 'stikstof en mestverwaarding', en het programmateam Kringlooplandbouw (MMIP A1) van de topsector Agri&Food. Voor deze laatste hebben we in oktober de ingediende onderzoeksvoorstellen voor komend jaar beoordeeld en gaan we komend jaar een proces in om te komen tot een betere programmering.

Minister Adema van LNV heeft aangegeven snel uitvoering te willen geven aan het advies 'Versnellen van innovatie voor een toekomstbestendig agrarisch Nederland' (kwartiermaker Ruud Tijssens). Dit advies voorziet in een regie-orgaan en twee taakgroepen, met daarin een belangrijke rol voor NCM, o.a. als trekker van de taakgroep mestverwerking. De komende tijd zal duidelijk worden hoe dit invulling kan krijgen.

Belangrijke projecten

De PPS [NL Next Level Mestverwaarding](#) wordt binnenkort afgerond. De NCM-dag op 6 oktober diende tevens als slotbijeenkomst van het project. Een van de belangrijke resultaten is de wetenschappelijke onderbouwing die is geleverd voor combinaties van bestaande technieken (stalsysteem, opslag, mestverwerking) voor een lagere uitstoot van ammoniak en broeikasgassen en hoe haalbaar deze oplossingen economisch zijn. Op basis hiervan hebben NCM en Platform Groen Gas een position paper geschreven die veelvuldig is gebruikt.

Ook het interreg-project [Nitroman](#) wordt afgerond. Dit Vlaams-Nederlandse project richtte zich op de verwaarding van waterige stromen uit drijfmest.

Deze stromen veelal geschikt als kunstmestvervanger (RENURE). In het project is de kennis ervan vergroot via o.a. veldproeven in ruwvoeder-, akkerbouw- en vollegrondsgroentegewassen, milieukundig onderzoek, en is de toepassing in de praktijk bevorderd via demo's, een rekentool, brochures e.d., en door twee techniekleveranciers te ondersteunen.

Op 25 november hebben we in Asten een goed bezochte slotbijeenkomst georganiseerd. Een onderdeel was een gesprek met Europarlementariër Jan Huitema die zich al jaren inzet voor de erkenning door de Europese Commissie van RENURE. NCM ondersteunt hem hierbij, o.a. via een notitie waar wordt ingegaan op de geuite bezwaren (veelal zijn dit misverstanden) en een nog te houden bedrijfsbezoek voor belangrijke adviseurs van de Europese Commissie.

In de [PPS Betere stal, betere mest, betere oogst \(BSMO\)](#) zoeken we naar de beste 'mest-oplossingen van stal tot land' van meststromen uit nieuwe (brongerichte) stalsystemen. NCM is een initiator van het project en zit de stuurgroep voor als penvoerder. De andere partners zijn LNV, vijf provincies, elf techniekleveranciers, FME, BO Akkerbouw, ZLTO, Melkveefonds, SBK en Wageningen Research (als uitvoerder).

Op het NCM-symposium zijn het project en de eerste resultaten gepresenteerd in een combinatie met de presentatie van NL Next Level Mestverwaarding.

Het was de bedoeling om eind vorig jaar een webinar te houden, maar omdat er nog te weinig concreets gemeld kan worden is dit uitgesteld.

In de [Leerreis Nutriëntenkringloop](#) is kennis uit projecten, van regionale tot EU-projecten, gebundeld en beter toepasbaar gemaakt voor de praktijk, onder andere via een almanak, bijeenkomsten, filmpjes en drie thematische communities. Hier werden ook specifieke vragen vanuit de praktijk nader bij de hand genomen. Een voorbeeld is het concreet maken van een aantal casussen voor CO₂-credits door innovatie met mest en stalsystemen.

De afgelopen maanden is gewerkt aan een vervolg: de wikimest.

Wikimest wordt een online database die informatie geeft over technieken (verwerking, aanwending e.d.), producten en andere informatie over mest, en daaraan gekoppeld een leermodule (e-learning, workshopprogramma e.d.).

Het zal worden opgezet door NCM, Wageningen Research, Groen Kennisnet en de vier Agrarische Hogescholen, en voor feedback zal specifiek met het werkveld (publiek en privaat) worden afgestemd. Na afloop zal NCM de wikimest en Has Green Academy (de nieuwe naam van Has Den Bosch) de leermodule blijven onderhouden.

De aanvraag is onder voorwaarde van een aantal kleine aanpassingen goedgekeurd.

IV. Taak 3: NCM als ondersteuner van mestverwaarding

NCM ondersteunt de sector en soms ook specifiek bedrijven in 'mestverwaarding': het zo hoogwaardig mogelijk benutten van de schaarse nutriënten op de juiste plek. Dit kan dichtbij en ver weg zijn, afhankelijk van de producten en de bodem- en gewasbehoefte. Dit doen we op allerlei manieren, bijvoorbeeld via projecten als Nitroman, of door te helpen bij exportbarrières (verschaffen Free Sales Certificaten, werkgroep implementatie EU Meststoffenverordening e.d.).

Een belangrijke activiteit in deze is het kwaliteitssysteem voor de productie van RENURE (=kunstmestvervangers). Hiermee wordt geborgd dat de goede kwaliteit en volumes RENURE worden gemaakt zonder dat dit leidt tot hoge kosten voor controle en handhaving. Vanwege ziekte bij de projectleider bij KIWA Verin is de uitwerking van deze certificering vertraagd. Zodra de documenten in concept gereed zijn zullen we in samenwerking met anderen (LTO e.d.) een aantal bijeenkomsten houden om dit voldoende breed te bespreken. Voor dit project zijn er aparte inkomsten en uitgaven. Een groot deel van de inkomsten is al ontvangen, maar de kosten zijn nog niet gemaakt. Dit geeft een vertekening in de jaarresultaat.